

Groen in het pedagogisch beleidsplan

Inleiding

Groen verdient een speciale plek!

Een plek in het pedagogisch beleid, een plek in het denken en handelen binnen kindercentrum de Torteltuyn. En het verdient een letterlijke plek. We hebben een groene omgeving nodig om te groeien als kind en als volwassene. Interessante groene plekken vinden we binnen en buiten, dichtbij op de groep en wat verder weg buiten of in de buurt. Maar met een mooie groene plek alleen ben je er nog niet. Er zijn kinderen en volwassene nodig, die samen betekenis geven aan die plek. Samen zorg dragen voor de natuur, is een attitude van zowel de kinderen als de volwassene die we heel belangrijk vinden. We weten dat vanuit de theorie en we zien in de praktijk hoe mooi, belangrijk en vormend dat is.

We streven er naar kinderen te helpen hun mogelijkheden te vergroten om als zelfstandige, kritische en verantwoordelijke burgers te gaan deelnemen aan allerlei praktijken die ze in hun samenleving tegenkomen. Het gaat om ontspannen genieten van groen en een betrokken deelnemer zijn of worden in het groen. Kinderen moeten zelf betekenis ('waarde') kunnen geven aan een activiteit. Persoonlijke zingeving heeft altijd directe relaties met de motieven en interesses van een persoon. Waarom ga je iets wel of niet doen. Het gaat er om dat je ziet in welke *activiteit* kennis en vaardigheden inzetbaar zijn en wat dat voor jou en je omgeving betekent.

Concrete *zorgactiviteiten, spel en onderzoeksactiviteiten* geven kinderen een actieve en serieuze rol. Dat betekent met elkaar de verantwoordelijkheid op je nemen voor het welzijn van de levende omgeving en daarbij door omgang met volwassenen steun krijgen.

Het effect van de deelname aan activiteiten voor de ontwikkeling van kinderen hangt in hoge mate samen met de participatie van de volwassene. (Prof dr Bert van Oers- VU Amsterdam- in ZONE 2010 Jaargang 9 Nummer 1)

Van Koppen: hoofddocent milieubeleid aan de universiteit van Wageningen schrijft , dat het cruciaal is om kinderen te leren genieten van de natuur. Er is een afstand tot de natuur ontstaan. In onze vrije tijd en in de richting van ons huis, onze opvang zoeken we de natuur weer op. Het lijkt erop dat mensen een aangeboren talent hebben om van de natuur te genieten, maar dat leidt niet automatisch tot bescherming ervan, dat moeten we stimuleren door *doen!*

Groen in de groep

In de groep is er plaats voor groen. Kinderen en volwassen zijn samen bezig met het eten, het bereiden en de herkomst van het voedsel. Er zijn mogelijkheden om te zaaien, te oogsten en zo groei en bloei heel dichtbij te beleven. Maar ook in spel, boeken, verhalen, foto's , platen en liedjes speelt de natuur een rol.

In de groene activiteiten in de groep gaat het om verschillende vragen:

Het kind:

Wat is de rol van het kind, de kinderen? Wat kunnen ze zelf, wat weten ze al, wat willen ze weten.

De volwassene

Wat is de rol van de volwassene? Met welke bedoeling start je de groene activiteiten in de groep, bij welke betekenissen, interesses van de kinderen sluit je aan? Wat wil je samen met hen ervaren en leren? Heb je voldoende kennis en ervaring of zoek je die in boeken, in gesprekken met andere of in een gerichte scholing om je expertise te vergroten?

De omgeving:

Wat is er nodig in de omgeving om groene activiteiten te starten en om het vol te houden?

De ouders:

Wat betekent het groen in de groep voor de ouders? Om het educatief partnerschap op het gebied van groen goed neer te zetten moeten we weten welke expertise en interesse er is bij ouders en in welke rol zij mee kunnen en willen doen. Zij worden ook wanneer ze niet actief betrokken zijn op de hoogte gehouden van de groene activiteiten in de groep doormiddel van foto, film en verhaal(bijv. via de tiktik)

De organisatie:

De leidinggevende denkt mee en faciliteert de groene activiteiten. Het is haar verantwoordelijkheid om in het werkoverleg groen structureel neer te zetten.

Binnen het team van de Torteltuin zijn er 3 Groen Metselaars die de "groene kar trekken". Zij hebben 4 keer per jaar overleg met elkaar. Zij organiseren "groene activiteiten", enthousiasmeren het team en inventariseren ook regelmatig of er voldoende materialen voor groene activiteiten aanwezig zijn. De oudercommissie van de Torteltuin is actief betrokken bij onze "groene activiteiten".

Modderdag 2014

Broedmachine op de Torteltuin

Groen buiten

Dan gaat het over genieten- ontspannen- spelen- onderzoeken- zorgdragen voor. In de directe omgeving van de kinderopvang maar ook in de buurt.

We gaan elke dag naar buiten, al is het maar voor een frisse neus. De seizoenen, het weer, de wind en de temperatuur zijn essentiële ervaringen die we elke dag nodig hebben.

Buitenspelen is één van de belangrijkste vormen van bewegen. Kinderen die veel buitenspelen zijn over het algemeen vaak actiever. (bron: TNO-belang van buitenspelen-2012). Buitenspelen heeft een gezondheidswaarde, een sociale waarde. De hoeveelheid lichamelijke activiteit in de buitenruimte hangt samen met de hoeveelheid speelruimte (aantal m²) en de beschikbaarheid van vaste speelelementen (denk aan klimmogelijkheden, glijden, schommelen, kruipen ,lopen op paden van verschillende ondergrond), losse speelelementen (bal, stokken, touw....). En begeleiding van kinderen in hun spel kan ook bevorderend werken (Bakker et al., 2010; Jans, 2011). Afhankelijk van hoe actief de volwassene meedoet en hoe de interactie daarbij is. Buitenspelen bevordert de ontwikkeling van de sociale, cognitieve en motorische vaardigheden van kinderen (New Policy Institute, 2002).

Een speelplek biedt kinderen een goede gelegenheid om leeftijdsgenoten te ontmoeten, samen te spelen, samen te werken en compromissen te sluiten (Burdette en Whitaker, 2005; Van Gils et al., 2008). Vooral voor jonge kinderen is bewezen dat buitenspelen een positieve invloed heeft op de hersenontwikkeling (Duer Evaluation Resources, 2003). In vergelijking met meer gestructureerde activiteiten, biedt buitenspelen kinderen meer mogelijkheden om motorische vaardigheden te ontwikkelen. Buiten is er vaak meer ruimte. Ook leren kinderen in verschillende situaties (op verschillende speeltoestellen en ondergronden, onder wisselende weersomstandigheden) tal van bewegingen te controleren en leren zij elementaire vaardigheden te verbeteren.

Kinderen zijn vindingrijk en creatief en daar wordt buiten een beroep op gedaan!

(Zie ook notitie: Buiten spelen en buitenruimte- bij pedagogisch kader kinderopvang)

De tuin, de moestuin interessante groene activiteiten.

Het is leuk om samen een tuintje te hebben, iedereen kan meedoen, je zet in op samenwerken. Onderzoek wijst uit dat de moestuinders '*minder eten weggooien*' en ook bewuster kijken naar verpakkingen en daardoor '*minder afval weggooien*'. In de tuin leer je omgaan met en zorg dragen voor de gewassen en de dieren die je tegenkomt. Je verbaast je en al doende krijg je vragen en antwoorden.

Werken in de tuin is een '*allround workout*' die alle spieren van het lichaam traint. En doordat tuinieren buiten gebeurt krijg je een portie vitamine D binnen. Kinderen die zelf hun eigen groenten kweken, eten aantoonbaar meer groenten. Het smaakt in alle opzichten naar meer!

Kinderen zorgen graag voor dieren. Soms kan dat dichtbij of anders wat verder weg bijvoorbeeld bij een kinderboerderij in de buurt. Op de Torteltuin hebben we 3 kippen en 2 konijnen. De kinderen worden dagelijks betrokken in de verzorging van deze dieren. Aaien, borstelen, eitjes rapen, verschonen, eten geven en héél dichtbij durven komen. Aanmodderen, nat worden, bladeren rapen, schatten vinden in de grond. Iedereen kan meedoen op zijn eigen manier. Er is van alles te doen in de natuur, je hebt plezier, je ervaart, je leert, dat is waardevol!

In de groene activiteiten buiten gaat het om verschillende vragen:

Het kind:

Wat is de rol van het kind, de kinderen? Wat kunnen ze zelf, wat weten ze al, wat willen ze weten.

De volwassene

Wat is de rol van de volwassene? Met welke bedoeling start je de groene activiteiten buiten, bij welke betekenissen, interesses van de kinderen sluit je aan? Wat wil je samen met hen ervaren en

leren? Heb je voldoende kennis en ervaring of zoek je die in boeken, in gesprekken met andere of in een gerichte scholing om je expertise te vergroten?

De omgeving:

Wat is er nodig in de omgeving om groene activiteiten te starten en om het vol te houden?

De ouders:

Wat betekent het groene buitenactiviteiten voor de ouders? Om het educatief partnerschap op het gebied van groen goed neer te zetten moeten we weten welke expertise en interesse er is bij ouders en in welke rol zij mee kunnen en willen doen. Zij worden ook wanneer ze niet actief betrokken zijn op de hoogte gehouden van de groene activiteiten doormiddel van foto, film en verhaal (bijv. via de tiktik).

De organisatie:

De leidinggevende denkt mee en faciliteert de groene activiteiten. Het is haar verantwoordelijkheid om in het werkoverleg groen structureel neer te zetten.

Binnen het team van de Torteltuinen zijn er 3 Groen Metselaars die de "groene kar trekken". Zij hebben 4 keer per jaar overleg met elkaar. Zij organiseren "groene activiteiten", enthousiasmeren het team en houden goed de buitenruimte in de gaten (biedt de buitenruimte nog voldoende uitdaging? Moet er wat anders? enz.) De tuin wordt onderhouden door een hovenier.

De oudercommissie van de Torteltuinen is actief betrokken bij onze "groene activiteiten".

Regelmatig worden er met de kinderen uitstapjes naar en in het groen ondernomen.

Uitstapje naar maisdoolhof met de BSO, zomer 2014

Groen in de organisatie

In de organisatie is groen terug te vinden in de beleidskeuzes, op de werkvloer en in scholing en opleiding. In de communicatie naar ouders of derden is het een vast onderdeel.

Plannen maken en zaaien

De groene plannen binnen en buiten worden voorbereid en gemotiveerd.

De omgeving wordt klaargemaakt (veranderd/aangepast). We investeren in materiaal, kennis en kunde.

De kinderen, ouders, medewerkers, leidinggevende gaan starten.

We zoeken een evenwicht tussen de motieven, de betekenissen die er zijn bij de betrokkene en de bedoelingen die we als organisatie met ons groen beleid hebben.

Verzorgen en onderhouden

De groene plannen binnen en buiten worden gevolgd, gestimuleerd en indien nodig bijgesteld.

De omgeving wordt onderhouden. Zijn er voldoende materialen, is de kennis en kunde toereikend?

De kinderen, ouders, medewerkers, leidinggevende werken samen.

Het evenwicht blijft van belang- wat doen we, hoe en waarom, wat levert het ons op.

Oogsten- winst in beeld

De groene plannen binnen en buiten worden in beeld gebracht, een periode wordt afgesloten, tijd voor presenteren en reflecteren. Alle deelnemers hebben hierin een rol, een bijdrage!

Vervolgen, verdiepen en uitbreiden

Vanuit de reflectie komen plannen voor vervolg. Het groene beleid gaat wortelen en wordt verdiept.